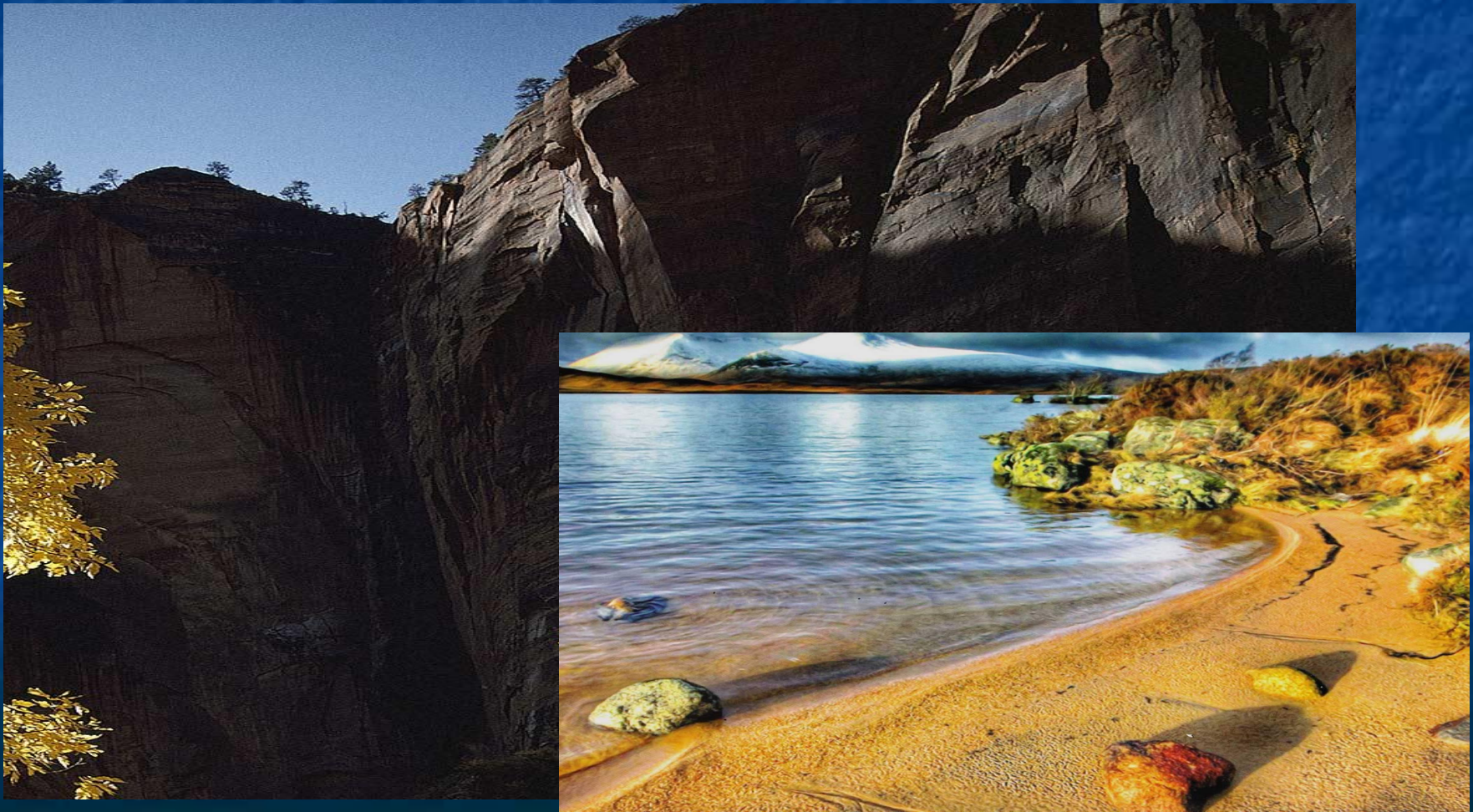

Подумай!

Про що піде мова на уроці ?

Гірські породи

Гірські породи

- це природні тіла, які знаходяться в Землі або на її поверхні.

Це і гранітна скеля над водою.

Це і глиняна гора.

І пісок у нас під ногами

І вугілля, яким
опалюєм будинки

І крейда, якою
пишемо на дошці

І сіль, якою мама
приправляє їжу

Гірські породи

– це тіла неживої природи.

Вони бувають тверді, рідкі та газоподібні.

- Гірські породи, які людина видобуває в природі та використовує для своїх потреб, називають
**корисними
копалинами**

В

Корисні копалини

ин

Горючі

Рудні

**Неруд
ні**

Горючі корисні копалини

(ті, що горять з виділенням тепла)

Торф

Буре вугілля

Кам'яне вугілля

Нафта

Природний газ

Торф

- М'який, крихкий
- Бурого кольору
- Горить
- Легкий, у воді не тоне
- Утворюється у болотах з решток водоростей
- Видобувається шляхом осушення болот

Використовується як паливо, як добриво

Буре вугілля

- М'яке
- Бурого кольору, не блистить
- Горить
- У воді тоне
- Утворилося з решток давніх деревних рослин
- Використовується як паливо

Кам'яне вугілля

- Тверде, чорного кольору, блищить
- Горить
- Важке, у воді тоне
- Утворилося з решток давніх деревних рослин
- Використовується як паливо

Нафта

- В'язка рідина, бурого кольору, горить
- У воді не тоне
- Утворилась з решток давніх рослин, тварин
- Використовується для виготовлення горюче-мастильних матеріалів (зокрема – бензину), у хімічній промисловості
- Видобувається з надр землі за допомогою бурового устаткування

Природний газ

- Газоподібна горюча речовина
- Прозора, не помітна для людського ока
- Утворюється глибоко в надрах землі
- Видобувається за допомогою бурового устаткування
- Використовується як паливо

Рудні корисні копалини

(різні руди, з яких виплавляють метали)

Залізна руда

Мідна руда

Алюмінієва руда

Залізна руда

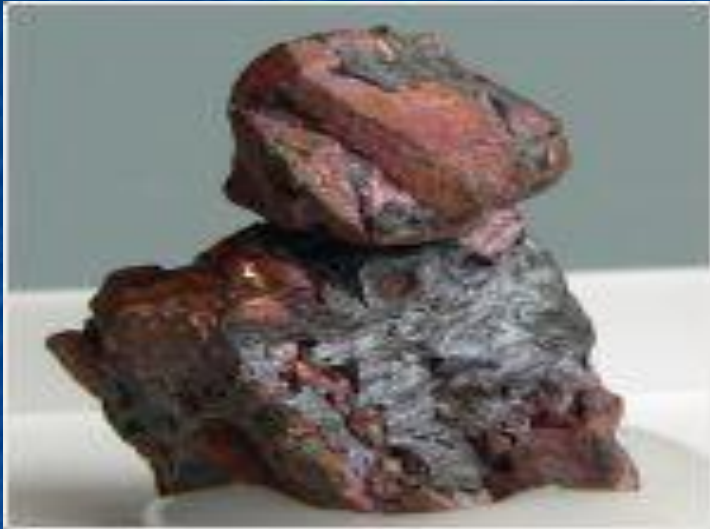

- Надзвичайно тверда, важка
- Сіро-металевого кольору
- Не горить
- Видобувається з надр землі

Використовується для виплавки металу

Мідна руда

- Надзвичайно тверда, важка
- Краснувато-металевого кольору
- Не горить
- Видобувається з надр землі

Використовується для виплавки міді

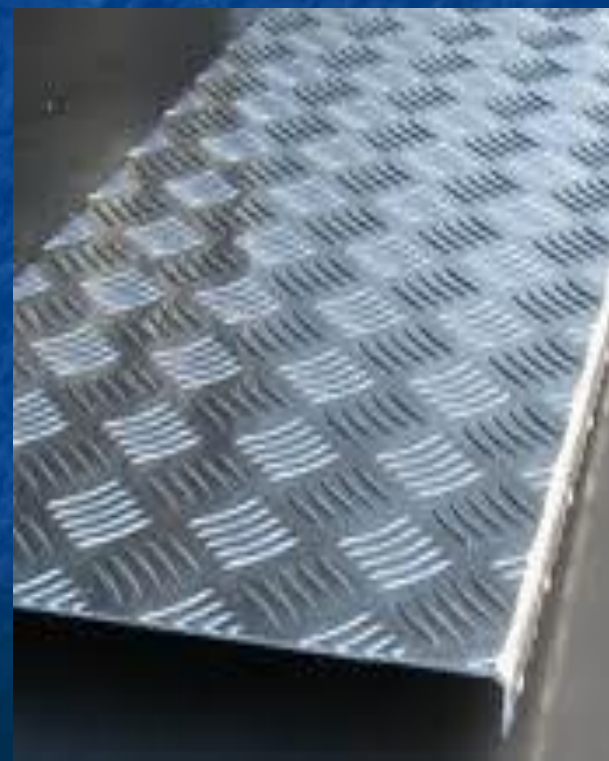

Алюмінієва руда

- Тверда, важка
- Не горить
- Видобувається з надр землі

Використовується для виплавки алюмінію

Нерудні корисні копалини

(ті, які використовують без переробки)

Кам'яна сіль

Глина

Пісок

Крейда

Гіпс

Графіт

Сіра

Граніт

Мармур

Вапняк

Доломіт

Кам'яна сіль

- Крихка корисна копалина
- Переважно білого кольору
- Не горить
- Розчиняється у воді
- Утворюється на місці зниклих морів
- Видобувається у шахтах, з води солоних озер

Використовується у харчовій промисловості

Глина

- Щільна корисна копалина
- Складається з дрібних частинок, зліплених між собою
- Колір може бути чорним, жовтим, білим
- При намочуванні стає в'язкою, пластичною

**Використовується в будівництві
та для виготовлення посуду.**

Пісок

- Сипуча корисна копалина
- Складається з окремих крупинок піщинок, не сполучених між собою
- Не розчиняється у воді
- Колір може бути білим, жовтим, червоним, сірим.

- Використовується в будівництві, керамічній і скляній промисловості.

Крейда

- Крихка речовина білого кольору
- Не розчиняється у воді
- Складається з уламків скелетів дрібних морських організмів

Використовується у будівництві
та для виготовлення крейдяних олівців

Гіпс

- Крихкий, напівпрозорий
- Не горить
- У воді не розчиняється

Використовується у будівництві, у медицині

Графіт

- Твердий, непрозорий
- Не горить
- У воді не розчиняється

**Використовується у будівництві
та для виготовлення графітних
олівців.**

Сіра

- Крихка, непрозора
- Не горить
- У воді не розчиняється

Використовується у хімічній промисловості, для виготовлення піротехніки, сірників

Граніт

- Строкатий камінь сірого, темно-червоного, рожевого кольорів
- Має зернисту структуру і складається з міцно з'єднаних між собою крупинок.

**Використовується у будівництві,
як тротуарна плитка,
для виготовлення пам'ятників.**

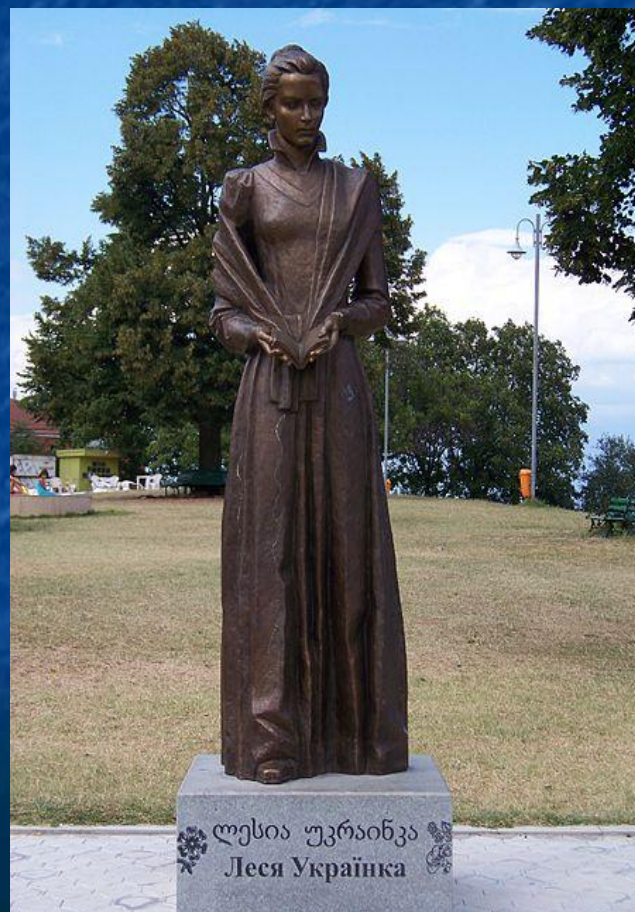

Мармур

- Твердий, міцний камінь зі скляним блиском, від білого до чорного кольорів

**Використовується у будівництві,
для оздоблення будівель
(як зовні так і в середині),
для виготовлення пам'ятників.**

Вапняк

- Крихкий камінь білого, сіруватого чи жовтого кольору
- Складається з решток морських тварин
- Не розчиняється у воді

Використовується як будівельний камінь, для виготовлення вапна, цементу, соди, подрібнений – як мінеральні добрива.

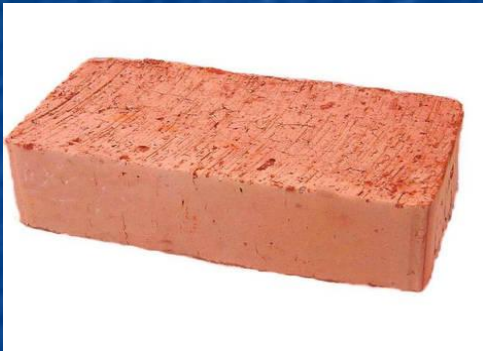

Доломіт

- Твердий і дуже міцний камінь зі скляним блиском
- Білого, сірого або чорного кольору

**Використовується для виробництва
вогнетривких матеріалів, у
будівництві – для виготовлення
облицювальної плитки та як щебінь.**

- **Поміркуйте, що станеться,
якщо корисні копалини
видобувати в дуже великих
кількостях?**

Запаси корисних копалин обмежені,
при надмірному видобуванні вони
можуть вичерпатися і тоді може
статися так, що

- закриються фабрики і заводи;
- зупиниться транспорт;
- не буде чим опалювати будинки.

***Тому корисні копалини треба
витрачати бережно і економно.***

A decorative border in a dark red or brown color, featuring ornate scrollwork and floral motifs at the corners and midpoints, framing the central text.

Перевір
свої знання

Відгадай

Чорне, блискуче, у воді тоне, у
вогні горить.

Кам'яне вугілля

Відгадай

Буре, м'яке, із рослин
складається,
легко загорається.

Торф

відгадай

Піднесли сірник, і вмить
Під чайником, як живі,
Розпустились пелюстки,
Золотаво-голубі.

Природний газ

ВІДГАДАЙ

Маленьке, біленьке,
По чорному полю скаче
І слід залишає.

Крейда

відгадай

У землі лежить, по трубах
біжить і машинам дає жити.

Нафта

З чого роблять бензин?

А) з природного газу;

Б) з нафти;

в) з торфу.

Чорне, блискуче, у вогні горить,
Цілу зиму людей веселить.

А) торф;

Б) нафта;

В) вугілля.

У воді народилось, на столі
опинилось.

А) сіль;

Б) нафта;

В) глина.

Чи можна побачити природний газ?

А) так;

Б) не завжди;

В) ні.

Яка корисна копалина важча за воду?

А) кам'яне вугілля;

Б) нафта.

МОЛОДІ!